ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

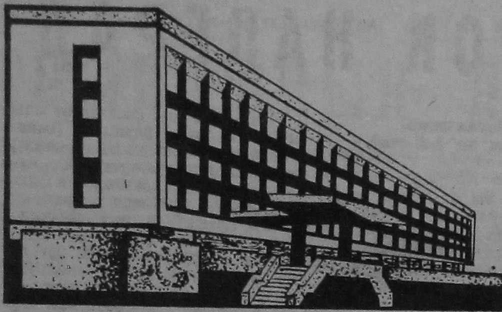

Гомельскі ўніверсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 5 (641) | Аўторак, 17 лютага 1987 года | Газета заснавана ў верасні 1969 года. | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

САЦЫЯЛІСТЫЧНЫЯ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ

КАЛЕКТЫВУ ГДУ НА 1987 ГОД

Кіруючыся пастановай ЦК КПСС, Савета Міністраў СССР, ВЦСПС і ЦК ВЛКСМ ад 18 чэрвеня 1986 года «Аб Усесаюзным сацыялістычным спаборніцтве за паспяховае выкананне заданняў XII пяцігодкі», рыхтуючы дастойную сустрэчу 70-годдзю Вялікага Кастрычніка, калектыў Гомельскага дзяржаўнага універсітэта прыняў наступныя сацыялістычныя абавязацельствы:

1. Забяспечыць выкананне плана выпуску спецыялістаў.

2. Работа з выпускнікамі ГДУ:

— удасканальваць арганізацыю скразных пераддыпломных вытворчых практык па месцу размеркавання будучых спецыялістаў, рэальнага курсавога і дыпломнага праектавання;

— пашыраць сувязі са школамі і прадпрыемствамі, дзе праходзяць стажыроўку маладыя спецыялісты;

— дабіцца 100% прыбыцця выпускнікоў на месцы работы па размеркаванню.

3. Падрыхтоўка і павышэнне кваліфікацыі навукова-педагагічных кадраў:

— абараніць 2 доктарскія і 14 кандыдацкіх дысертацый;

— забяспечыць выкананне плана прыёму ў аспірантуру;

— выпусціць 12 аспірантаў з прадстаўленнем дысертацый да абароны;

— накіраваць з адрывам ад вытворчасці на стажыроўку і павышэнне кваліфікацыі не менш 20% выкладчыкаў універсітэта. Абучыць на курсах па інфарматыцы і вылічальнай тэхніцы 109 выкладчыкаў.

4. Арганізацыя вучэбна-метадычнай работы:

— выдаць 4 падручнікі і вучэбныя дапаможнікі ў цэнтральных і рэспубліканскіх выдавецтвах;

— распрацаваць палажэнне і ўкараніць у вучэбны працэс новыя формы арганізацыі самастойнай работы студэнтаў;

— укараніць у вучэбны працэс вылічальную тэхніку, з выкарыстаннем ЭВМ выканаць 37% дыпломных і 25% курсавых работ.

5. Развіццё навукова-даследчых работ і практычная рэалізацыя атрыманых вынікаў:

— забяспечыць выкананне навукова-даследчых работ на суму 1600 тыс руб.;

— укараніць у народную гаспадарку 11 навукова-даследчых работ агульным аб'ёмам на 792,8 тыс. руб.;

— выканаць 5 навукова-даследчых работ на ўзроўні вынаходніцтваў;

— атрымаць не менш 17 станоўчых рашэнняў на выдачу аўтарскіх пасведчанняў;

— далучыць да выканання тэмплана НДР універсітэта 35% студэнтаў дзённага аддзялення як савыканаўцаў.

6. Удзел ГДУ ў рэалізацыі Харчовай праграмы СССР:

— забяспечыць галіновае ўкараненне тэхналогіі аднаўлення зношаных дэталей аўтамабіляў, трактараў і сельскагаспадарчых машых у сістэме Дзяржаграпрома СССР;

— аказаць шэфскую дапамогу саўгасам і калгасам Гомельскай вобласці на дагаворных пачатках ва ўборцы ўраджаю і нарыхтоўцы грубых і сакавітых кармоў;

— забяспечыць удзел 1040 студэнтаў у рабоце СА.

7. Ажыццяўленне сацыяльных мерапрыемстваў:

— забяспечыць пуцёўкамі ў санаторый-прафілакторый ГДУ 1050 студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў.

8. Выхаваўчая работа:

— актыўна ўкараняць новыя формы арганізацыі адпачынку студэнтаў, выкарыстоўваючы для гэтага народныя універсітэты, клубы па інтарэсах, самадзейныя калектывы і іншыя нефармальныя аб'яднанні;

— правесці агляд-конкурс мастацкай самадзейнасці, прысвечаны 70-годдзю Вялікага Кастрычніка;

— павысіць працоўную і грамадскую актыўнасць студэнтаў, укараніць палажэнне аб студэнцкім самакіраванні.

9. Стан аховы працы:

— ажыццявіць комплекс мерапрыемстваў па ўдасканаленню ўмоў працы, быту і адпачынку выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў універсітэта;

— правесці агульнауніверсітэцкую спартакіяду «Здароўе» сярод выкладчыкаў і супрацоўнікаў і універсіяду студэнтаў па 18 відах спорту.

10. Для насельніцтва горада і вобласці прачытаць не менш 8 тысяч лекцый па актуальных праблемах знешняй і ўнутранай палітыкі Савецкай дзяржавы і прапагандзе навукова-тэхнічных ведаў.

11. Прадоўжыць мэтавую падрыхтоўку спецыялістаў па прамых заказах прадпрыемстваў. Удасканальваць работу факультэта цыклавой перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі спецыялістаў народнай гаспадаркі.

12. Забяспечыць выкананне плана эканоміі энергетычных і матэрыяльных рэсурсаў.

13. Асвоіць капіталаўкладанні, выдзеленыя на будаўніцтва новага вучэбнага корпуса.

Сацыялістычныя абавязацельствы абмеркаваны і прыняты на сходах калектываў факультэтаў, кафедр, лабараторый і іншых структурных падраздзяленняў універсітэта.

Да вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва за 1986 год

КРОК НАПЕРАД

У першым годзе XII пяцігодкі ў сацыялістычным спаборніцтве ВНУ рэспублікі наш універсітэт заняў пятае месца і ўдастоены Ганаровай граматы Мінвуза БССР і БРК галіновага прафсаюза. Зроблены яшчэ адзін крок наперад. Нагадаем, што па выніках сацыялістычнага спаборніцтва за 1985 год наш універсітэт быў на шостым месцы ў рэспубліцы.

Летась выкладчыкамі ГДУ абаронена адна доктарская і 15 кандыдацкіх дысертацый. У цэнтральных і рэспубліканскіх выданнях выдадзены 4 падручнікі. Атрымана 21 станоўчае рашэнне на вынаходніцтвы, адзін аб'ект прыняты да патэнтавання. Аб'ём важнейшых навукова-даследчых работ павялічыўся ў два разы і склаў 1218,6 тыс. руб. У народную гаспадарку ўкаранёна 36 навуковых распрацовак з эканамічным эфектам 3283 тыс. руб. Сацыялістычныя абавязацельствы выкананы калектывам універсітэта па абсалютнай большасці паказчыкаў. Мы не справіліся толькі з планам выпуску маладых спецыялістаў. Трэба адзначыць таксама, што ў параўнанні з 1985 годам зменшылася колькасць публікацый, выдадзеных падручнікаў і манаграфій.

Вынікі выканання сацыялістычных абавязацельстваў за мінулы год былі падведзены і абмеркаваны на сумесным пасяджэнні рэктарата, парткома і прафкома. Сярод факультэтаў першынство прысуджана фізічнаму факультэту. Наступныя месцы занялі адпаведна эканамічны, гісторыка-філалагічны, геалагічны, матэматычны факультэты, факультэт фізвыхавання, біяфак. Сярод кафедр прыродазнаўчага профілю першае месца заняла кафедра фізікі цвёрдага цела, другое — эканомікі працы, трэцяе — фізічнай метралогіі. Чацвёртае месца падзялілі кафедры оптыкі і галіновых эканомік, наступныя занялі ВМ і праграміравання, мінералогіі і агульнай геалогіі, алгебры і геаметры, дыферэнцыяльных ураўненняў, заалогіі і аховы прыроды, батанікі і фізіялогіі раслін, інжынернай геалогіі і гідрагеалогіі, геафізікі.

Сярод грамадскіх кафедр лепшай прызнана кафедра палітэканоміі. Аднолькавую колькасць балаў набралі кафедры гісторыі СССР і БССР і філасофіі, якія падзялілі другое месца. Чацвёртае месца дасталося кафедры этыкі, эстэтыкі і навуковага атэізму, пятае — навуковага камунізму, шостае — гісторыі КПСС.

Сярод кафедр гуманітарнага профілю на першае месца выйшла кафедра рускай літаратуры, другое падзялілі кафедры педагогікі і псіхалогіі і беларускай літаратуры. На чацвёртым месцы кафедра ўсеагульнай гісторыі, на наступных адпаведна кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства, беларускай мовы, англійскай мовы, нямецкай і французскай моў.

Сярод кафедр спартыўнага профілю лепшых вынікаў дасягнула кафедра тэарэтычных асноў фізічнага выхавання. Другое месца дасталося кафедры ГА і медпадрыхтоўкі, трэцяе месца падзялілі кафедры фізвыхавання і лёгкай атлетыкі і лыжнага порту.

Фізічны факультэт заняў 1-е месца з вялікім адрывам. Поспех дасягнуты перш за ўсё дзякуючы добрай пастаноўцы навукова-даследчай работы. Упершыню за гісторыю існавання універсітэта да патэнтавання прыняты аб'ект — стэнд па выпрабаванню тарцовых за-

(Заканчэнне на 2-й стар.).

ПАМЯЦІ ВЯЛІКАГА ПАЭТА

По ўсёй нашай краіне і за яе межамі цяпер часта гучыць імя генія рускай паэзіі А. С. Пушкіна. Цяжка знайсці чалавека, хто б не ведаў і не любіў яго паэтычнае слова. І ў гэтыя дні ўсе мы аддаем даніну вялікай любві і павагі чалавеку, які «Отчизне посвятил души прекрасные порывы», стаяў ля вытокаў рускай літаратуры.

Шырока адзначаецца 150-годдзе з дня смерці А. С. Пушкіна і ў нашым універсітэце. На першым і трэцім курсах рускага аддзялення гісторыка-філалагічнага факультэта прайшлі пушкінскія ўрокі. Іх правяла асістэнт кафедры рускай літаратуры С. П. Емяльянава. Студэнты выступілі з інсцэніроўкамі ўрыўкаў твораў паэта, чыталі вершы, слухалі музыку рускіх кампазітараў, да стварэння якой іх натхняла пушкінская ліра.

Цяпер рыхтуецца чытацкая канферэнцыя, прысвечаная памяці А. С. Пушкіна.

(Наш кар.).

ГАЛОЎНАЯ ЗАДАЧА — ЗАГАРТОЎКА КАДРАЎ

На студзеньскім (1987 г.) Пленуме ЦК КПСС Генеральны сакратар ЦК КПСС М. С. Гарбачоў адзначыў, што поспех у кадравай палітыцы будзе вызначацца тым, наколькі хутка і глыбока нашы кадры усвядомяць неабходнасць перамен, наколькі творча і мэтанакіравана будуць ажыццяўляць лінію партыі.

Гэта прынцыповае палажэнне стала асновай пытанняў, якія абмяркоўваліся на секцыі кафедр грамадскіх навук канферэнцыі «Удасканальванне вучэбна-метадычнай работы ў ВНУ». Выступаўшыя на ёй гаварылі аб асноўных шляхах паляпшэння самастойнай работы студэнтаў. З паведамленнем па гэтаму пытанню выступіў загадчык кафедры палітэканоміі дацэнт У. Ф. Бондараў.

Дацэнт кафедры гісторыі КПСС І. Ф. Эсмантовіч расказаў аб вопыце кафедры ў выхаванні камуністычнай свядомасці студэнцкай моладзі.

Аб станоўчых момантах, недахопах у правядзенні грамадска-палітычнай практыкі студэнтаў расказаў на канферэнцыі асістэнт кафедры навуковага камунізму В. В. Юфераў.

Аб той вялікай рабоце, якая вядзецца кафедрай этыкі, эстэтыкі і навуковага атэізму ў прапагандзе спецкурса «Умацаванне маладой сям'і ў святле рашэнняў XXVII з'езда КПСС» гаварыла дацэнт гэтай кафедры Т. П. Гараніна.

Не ўсе праблемы яшчэ вырашаны ў выкладанні грамадскіх навук. На іх і засяродзілі ўвагу ў сваіх выступленнях дацэнт кафедры палітэканоміі Н. П. Пухава, кандыдат эканамічных навук асістэнт гэтай жа кафедры А. І. Окрут і асістэнт кафедры навуковага камунізму М. П. Коўзік.

Н. ДЗМІТРЫЕВА,
асістэнт кафедры палітэканоміі.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат эканамічнага факультэта, кафедра галіновых эканомік горача віншуюць старшага навуковага супрацоўніка КРАСНАГІР Людмілу Канстанцінаўну з выпадку зацвярджэння яе ВАКам у вучонай ступені кандыдата эканамічных навук.

Да Дня Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту

АГІТРЭЙС СТУДЭНТАЎ

Дзевяць дзён запар радавала гледачоў сваімі выступленнямі агітбрыгада універсітэта, якая знаходзілася ў агітрэйсе, прысвечаным 69-й гадавіне Узброеных Сіл СССР і 60-годдзю ДТСААФ. Свае выступленні яна пачала ў вёсцы Азершчына Рэчыцкага раёна перад навучэнцамі прафесіянальна-тэхнічнага вучылішча. Затым самадзейныя артысты былі жаданымі гасцямі жыхароў вёсак Левашы, Артукі, Пракісель.

Цёпла сустракалі нашых студэнтаў і на Мазыршчыне. Яны выступілі перад калектывамі Мазырскай МПМК-105, працаўнікамі калгаса імя Леніна, саўгаса «Асавец», жыхарамі вёскі Савічы.

У маршруце агітрыгады быў і Петрыкаўскі раён. Яна выступіла ў Дамах культуры саўгасаў «Навасёлкі», «Запаветы Ільіча», калгасаў «Шлях да камунізму», «40 гадоў Кастрычніка».

Кіраўніком агітбрыгады з'яўляўся намеснік дэкана па спорту эканамічнага факультэта П. П. Саковіч. Ён жа выступаў з лекцыямі.

У праграму канцэртаў уваходзілі кампазіцыя «Аб'явім п'янству бой» і нумары мастацкай самадзейнасці на ваенна-патрыятычную тэматыку.

Каля трох тысяч працаўнікоў і моладзі трох раёнаў Гомельшчыны праслухалі лекцыі і прагледзелі канцэртную праграму агітбрыгады ГДУ. Шмат апладысментаў выпала на долю яе найбольш актыўных удзельнікаў Таццяны Рыбаковай з факультэта фізічнага выхавання, Таццяны Парэмскай з фізічнага, Валерыя Ігнатава і Мікалая Васюка з эканамічнага, Святланы Касаевай і Ларысы Міхаленка з матэматычнага факультэтаў, іншых самадзейных артыстаў.

(Наш кар.).

Аб сябрах-аднапалчанах

ВЕРНЫ АБАВЯЗКУ

Амаль кожны дзень я сустракаюся з чалавекам, у паходцы і постаці якога заўважаецца ваенная выпраўка. Гэта Віктар Васільевіч Юфераў — падпалкоўнік у адстаўцы, мой добры даўні сябра і былы аднапалчанін.

Цікавая біяграфія ў Віктара Васільевіча. Вайсковую форму ён не здымаў на працягу дваццаці з лішнім гадоў — так ужо склаўся яго лёс. Яму, юнаку з Краснаярскага краю, не было яшчэ і семнаццаці, як выклікалі ў ваенкамат. У Чырвоную Армію камсамольца праводзілі ўсёй вёскай.

Пасля нядоўгай вайсковай падрыхтоўкі В. Юферава накіравалі ў палкавую школу. Тут ён набыў спецыяльнасць радыста. Затым вучыўся ў Хабараўскім стралкова-мінамётным вучылішчы. Тут дзевятага жніўня пераможнага 1945 года на мітынгу асабовага саставу ён даведаўся, што ўрад СССР, выконваючы абавязацельствы па Ялцінскаму пагадненню, заявіў аб уступленні ў вайну з імперыялістычнай Японіяй. Разумеючы і поўнасцю адабраючы палітыку Камуністычнай партыі, В. Юфераў, як і ўсе яго таварышы па вучылішчу і воіны-далёкаўсходнікі, быў гатовы выканаць свой воінскі абавязак.

Пасля перамогі над імперыялістычнай Японіяй вайсковая служба для Віктара Васільевіча не закончылася. Многія гады свайго жыцця ён аддаў Узброеным Сілам СССР. Быў камандзірам узвода, палітработнікам батальённага, палкавога і дывізійнага звяна. На ўсіх пасадах Віктар Васільевіч з пачуццём высокай адказнасці адносіўся да сваёй справы. Усе сілы, веды і вопыт аддаваў выхаванню савецкіх воінаў. Як адзнака добрасумленнага выканання сваіх службовых абавязкаў — узнагароды Радзімы. Ён удастоены ордэна Чырвонай Зоркі і некалькіх медалёў.

Пайшоўшы на заслужаны адпачынак, Віктар Васільевіч не змог заставацца без справы. Спачатку працаваў у гомельскіх СШ №№ 14 і 26. Камуністы гэтых школ неаднаразова выбіралі яго ў састаў бюро і сакратарам партыйных арганізацый. З 1969 года В. В. Юфераў — начальнік аддзела кадраў, загадчык вучэбнага аддзела, асістэнт кафедры навуковага камунізму Гомельскага дзяржуніверсітэта. Увесь гэты час ён вядзе вялікую грамадскую і ваенна-палітычную работу сярод студэнцкай моладзі.

У Віктара Васільевіча шмат узнагарод. Сярод іх — граматы партыйных і савецкіх органаў, ваенкамата, іншых грамадскіх арганізацый, каштоўныя падарункі.

Не так даўно Віктар Васільевіч, як кажуць, разменяў сёмы дзесятак. Але, нягледзячы на такі ўзрост, ён яшчэ поўны бадзёрасці і клопатаў. Пра яго можна сказаць: застаецца ў страі.

Ф. СТЭЛЬМАШОК,
падпалкоўнік у адстаўцы.

КРОК НАПЕРАД

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

цвярдзенняў — (кіраўнік дацэнт І. М. Мельнічэнка); атрымана 21 аўтарскае пасведчанне на вынаходніцтвы; выдадзены 2 кіруючыя дакументы Дзяржаграпрома СССР; выдадзены метадычныя рэкамендацыі прафесара В. А. Балакіна пад грыфам Дзяржстандарта СССР, падрыхтаваны і апублікаваны Дзяржстандарт 23.224.86; укаранёна 12 НДР з агульным эканамічным эфектам 725 тыс. руб.

Загадчыкам кафедры оптыкі дацэнтам А. М. Сердзюковым абаронена доктарская дысертацыя. З грыфам міністэрства выдадзены вучэбны дапаможнік дацэнта кафедры радыёфізікі М. І. Ефіменкі. Істотны ўклад у дасягненні факультэта ўнесла кафедра фізікі цвёрдага цела (загадчык — прафесар В. А. Балакін).

Выкладчыкамі эканамічнага факультэта апублікаваны 3 падручнікі, з якіх 2 прыходзіцца на долю загадчыка кафедры аналізу гаспадарчай дзейнасці прафесара В. Е. Цішчанкі. Факультэт актыўна прыцягвае да навуковых даследаванняў студэнтаў. У 1986 годзе выканаўцамі гаспдагаворных і дзяржбюджэтных работ з'яўляліся 577 студэнтаў, што больш чым ва ўсіх астатніх падраздзяленнях ГДУ разам узятых. На факультэце плённа працуюць над падрыхтоўкай кандыдацкіх дысертацый. Пры гэтым актыўна выкарыстоўваецца мэтавая аспірантура. У мінулым годзе абаронены тры дысертацыі і дзве прадстаўлены да абароны.

На гісторыка-філалагічным факультэце абаронена 5 кандыдацкіх дысертацый, з іх тры— на кафедры рускай літаратуры (Л. І. Толчыкава, А. М. Ненадавец, Т. Р. Сіманава). Загадчык кафедры У. М. Сабаленка зрабіў параўнальны аналіз буйнейшых у рускай літаратуры раманаў-эпапей «Вайна і мір» Л. Талстога і «Ціхі Дон» М. Шолахава. Па матэрыялах даследавання выдадзена манаграфія.

Геалагічны факультэт мае 6 першых месц (прыбыццё выпускнікоў на месцы размеркавання, абарона кандыдацкіх дысертацый, важнейшая тэматыка НДР, колькасць укаранёных НДР, лекцыі па лініі таварыства «Веды», насценны друк), столькі ж першых месц і на фізічным факультэце. Але ў геолагаў — 10 нулявых або блізкіх да нулявых адзнак. Гэта больш, чым на іншых факультэтах.

Матэматычны факультэт спыніўся ў сваім развіцці. Зменшылася колькасць абароненых кандыдацкіх дысертацый, не абараняюцца доктарскія дысертацыі, знізілася эфектыўнасць НДР. Усё гэта прывяло, пры агульным росце вынікаў у іншых падраздзяленнях, да таго, што факультэт перамясціўся з першага месца ў 1985 годзе на пятае. Хочацца спадзявацца, што матэматыкі змогуць у далейшым выйсці на больш высокія рубяжы.

Факультэт фізічнага выхавання прымае актыўны ўдзел у выстаўках (міжнародных, саюзных, рэспубліканскіх), добра пастаўлена тут падрыхтоўка студэнтаў праз ФГП. Але гэтага мала. Маючы добрыя паказчыкі толькі па 3—4 пазіцыях, нельга разлічваць на высокае месца ў сацыялістычным спаборніцтве.

Біялагічны факультэт па традыцыі моцны сваёй друкаванай прадукцыяй. Ён займае першае месца ў ГДУ па выданню навуковых артыкулаў, тэзісаў дакладаў, метадычных распрацовак праз ратапрынт універсітэта. Толькі дацэнт Л. М. Сапегін апублікаваў у 1986 годзе 14 навуковых артыкулаў.

З агульнауніверсітэцкіх кафедр трэба адзначыць стабільныя і высокія паказчыкі кафедр педагогікі і псіхалогіі і палітэканоміі, якія яны паказвалі ў мінулай пяцігодцы і летась.

Наш рэзерв — гэта абарона доктарскіх дысертацый, высокая прафесіянальная падрыхтоўка спецыялістаў, павышэнне рэальнай аддачы навуковай прадукцыі для народнай гаспадаркі. За мінулую пяцігодку ў ГДУ падрыхтаваны 3 доктарскія і 68 кандыдацкіх дысертацый, г. зн. каэфіцыент 1:23, у цэлым жа па краіне ён складае 1:9. Нам трэба больш укараняць у практыку вынаходніцтваў. За мінулую пяцігодку з 74 вынаходніцтваў укаранёны толькі 3. У мінулым годзе з 21 — 2 укаранёны ў вучэбны працэс. Нашай задачай з'яўляецца таксама павышэнне ролі сацыялістычнага спаборніцтва. Яно пакуль што зводзіцца да снежаньска-студзеньскай кампаніі па падвядзенню вынікаў і прыёму новых сацыялістычных абавязацельстваў. Неабходна ўзмацніць галоснасць спаборніцтва, садзейнічаць перадачы, распаўсюджванню перадавога вопыту.

А. АКУЛЕВІЧ,
старшыня вытворча-масавай камісіі прафкома.

Людзі творчай думкі

ЗАЎЖДЫ Ў ПОШУКУ

Для чалавека творчай думкі, поўнага навуковых ідэй і задум, у няспыннай плыні гадоў кожны пражыты дзень і той, што яшчэ наперадзе, — асаблівы па-свойму. Бо ў знешняй будзённасці такі чалавек умее бачыць, адкрываць для сябе прыгажосць, мудрасць жыцця і той справы, якой самааддана служыць.

На першы погляд звычайным становіцца для кандыдата педагагічных навук, дацэнта, загадчыка кафедры тэарэтычных асноў фізічнага выхавання У. А. Баркова кожны дзень: вучэбныя заняткі са студэнтамі, неадкладныя кафедральныя, грамадскія справы... Але ўсё ж ёсць у гэтым кожным дні і свая адметнасць — ён напаўняецца творчым пошукам вынаходніка. У першым вучэбным корпусе ёсць невялікая майстэрня, у якой Уладзіслаў Аляксеевіч у вольны час займаецца сваёй любімай справай — канструяваннем і вырабам разнастайных трэнажораў для спартсменаў. У цяперашні час яны сталі вядучым напрамкам у развіцці спартыўнай тэхнікі. На рахунку У. А. Баркова такіх трэнажораў ужо нямала. Укаранёны ў вучэбны і трэніровачны працэсы ВНУ, сярэднеадукацыйных школ, ДЮСШ яго трэнажоры «Увага», для стралка з лука, якія дэманстраваліся на рэспубліканскіх, усесаюзных і міжнародных выстаўках — у Аўстрыі, ЧССР, Польшчы, атрымалі шматлікія дыпломы і ўзнагароды. Апошняе «дзецішча» Уладзіслава Аляксеевіча — дынамічны рукаход, які можа з поспехам замяняць спартсменам у час іх трэніровак не зусім зручную ў карыстанні гарызантальную лесвіцу. Вартасці доследнага яго ўзору высока ацэнены на IV Усесаюзнай навукова-тэхнічнай канферэнцыі «Тэхніка і спорт», праведзенай Спорткамітэтам СССР, дзе ён дэманстраваўся, а таксама трэнерамі, спецыялістамі фізічнай культуры г. Гомеля. Цяпер вырашаецца пытанне аб масавым выпуску гэтага трэнажора ў цэху тавараў народнага спажывання ВА «Гомсельмаш». Шырокае ўкараненне дынамічнага рукахода ў практыку дазволіць спартсменам развіваць і ўдасканальваць сваё майстэрства.

Не згасае энергія творчай думкі ў тым выпадку, калі вынаходнік — у пастаянным пошуку. Гэты пошук пачаўся у Баркова яшчэ ў студэнцкія гады ў навукова-даследчай лабараторыі пад кіраўніцтвам старшага выкладчыка факультэта фізвыхавання В. Д. Падасінава. Тады ж і прыйшлі першыя поспехі: зробленыя рукамі студэнта У. Баркова прыборы, прыстасаванні дэманстраваліся на рэспубліканскай выстаўцы навукова-тэхнічнай творчасці моладзі, на ўсесаюзных выстаўках. А на сённяшні дзень Уладзіслаў Аляксеевіч мае 2 аўтарскія пасведчанні і 13 рацпрапаноў на тэхнічныя сродкі навучання і методыкі даследавання спартсменаў, апублікавана каля 40 яго навуковых работ, у ліку якіх — артыкулы, вучэбна-метадычныя рэкамендацыі для студэнтаў факультэта фізвыхавання, трэнераў, настаўнікаў фізкультуры сярэдніх школ. Ім унесены адчувальны ўклад у развіццё спартыўнай тэхнікі, а значыць, ва ўдасканальванне падрыхтоўкі спартсменаў, школьнікаў.

У. А. Баркоў паспяхова вядзе навукова-педагагічную дзейнасць, узначальвае НДРС факультэта фізвыхавання. Студэнцкія навуковыя работы, кіраўніком якіх з'яўляецца Уладзіслаў Аляксеевіч, як правіла, прызнаюцца лепшымі на ўсесаюзных і рэспубліканскіх конкурсах, а вынікі кіруемых ім дыпломных даследаванняў часта знаходзяць шырокае прымяненне ў практычнай рабоце дзіцячых юнацкіх спартыўных школ. А ў канцы мінулага года У. А. Баркоў стаў навуковым кіраўніком аспіранта У. М. Старчанкі.

Рыхтаваць дастойную маладую спартыўную змену — задача не з лёгкіх. Аднак, калі ў гэтую справу ўкладваць часцінку сваёй душы, вынік абавязкова будзе добрым. Такой жа думкі прытрымліваецца і У. А. Баркоў, які ў апошні час разам з выкладчыкамі ўзначальваемай ім кафедры прымае ўдзел у выкананні комплекснай праграмы Дзяржкамспорту СССР, састаўной часткай якой з'яўляецца распрацоўка і абгрунтаванне метадычных асноў кіравання падрыхтоўкай юных спартсменаў. У гэтым напрамку кафедрай ТАФВ вядзецца мэтанакіраваная работа на базе СШ №№ 29, 49 г. Гомеля і інш.

Творчы пошук, ініцыятыўнасць праяўляе У. А. Баркоў і ў грамадскай рабоце, у якой прымае актыўны ўдзел. Не першы год ўзначальвае ён культурна-масавую камісію прафкома універсітэта. Работа гэта клапатлівая, патрабуе нямала часу, каб, напрыклад, твары дзяцей выкладчыкаў і супрацоўнікаў ГДУ свяціліся радаснымі ўсмешкамі на ранішніках каля лясной прыгажуні — ёлкі, ды і ў іх тат і мам быў святочны, прыўзняты настрой у час навагодніх вечароў. Тут і праяўляе Уладзіслаў Аляксеевіч сваю кемлівасць і знаходлівасць.

...Чалавека, які спазнае радасць ад творчага пошуку ў любой справе, якую ён выконвае, акрыляе думка, што зробленае ім, прыносіць карысць людзям.

Т. ДУБЯК.

НА ЗДЫМКУ: У. А. Баркоў.

Фота І. Чысціка.

Зімовая экзаменацыйная сесія ў лічбах

ТРЫВОЖНЫЯ ПРАЦЭНТЫ

Сёлетні навучальны год праходзіць ва ўмовах перабудовы вышэйшай школы. Адна з характэрных яе адметнасцей — скарачэнне аўдыторных заняткаў студэнтаў. Вялікая стаўка робіцца на іх самападрыхтоўку, узровень якой у многім вызначыўся на заліках і экзаменах мінулай зімовай сесіі. Скажам адразу: яе вынікі не радуюць. Паспяховасць па універсітэту склала 85,1%. Летась была 90%. Па факультэтах яна характарызуецца наступнымі лічбамі: фізічны — 90,2%, эканамічны — 89%, фізвыхавання — 88,6%, біялагічны — 88,7%, гісторыка-філалагічны — 86,2%, матэматычны — 79,7%, геалагічны — 59%.

Абсалютная паспяховасць студэнтаў па гісторыі КПСС склала 99,2%, філасофіі, асновах навуковага атэізму, логіцы, этыцы — 99,4%, палітэканоміі — 97,1%. Як бачна, веды студэнтаў па грамадскіх дысцыплінах больш-менш трывалыя. Зусім іншы малюнак па астатніх прадметах і, у прыватнасці, па спецыяльных. Значная колькасць студэнтаў паказала на экзаменах крайне нізкую падрыхтаванасць. Па выніках сесіі ўсяго толькі 206 студэнтаў здалі ўсе экзамены на «выдатна». У працэнтным выражэнні гэтая лічба самая нізкая за ўсе гады існавання універсітэта. А вось колькасць двоечнікаў, на жаль, павялічваецца. У мінулую сесію нездавальняючыя адзнакі атрымаў 301 чалавек. Сярод іх ёсць і такія, хто меў па некалькі «хвастоў».

Своеасаблівы «рэкорд» па ўзроўню паспяховасці ўстаноўлены на геалагічным факультэце. Тут вучыцца цяпер 139 студэнтаў. На сесіі «правалілася» 43 з іх, амаль кожны трэці. 14 студэнтаў здалі экзамены толькі на «здавальняюча», а на «выдатна» — усяго 9 чалавек. Прыведзеныя даныя не могуць не трывожыць. Яны сведчаць аб недапушчальна нізкай якасці падрыхтоўкі будучых геолагаў.

У цэлым па універсітэту круглых троечнікаў 213. Веды многіх з іх таксама ледзь-ледзь перавышаюць два балы. Багаж ведаў гэтых юнакоў і дзяўчат патрабуе істотнага паглыблення.

Чаму ж сёлета ў нашым універсітэце так прыкметна панізіўся ўзровень паспяховасці студэнтаў? На гэта пытанне адназначна не адкажаш. Прычын шмат. Галоўная з іх, як нам растлумачылі ў вучэбнай частцы, — узросшая патрабавальнасць на экзаменах з боку выкладчыкаў. Што ж, гэта ва ўмовах перабудовы вышэйшай школы заканамерна. Гультаям і прагульшчыкам не павінна быць ніякай паблажлівасці. Да ацэнкі ведаў трэба сапраўды падыходзіць з самай строгай меркай.

Разам з тым, думаецца, нізкі ўзровень паспяховасці студэнтаў не толькі ад строгасці экзаменатараў. Можна меркаваць, што пры скарачэнні аўдыторных заняткаў студэнты не сталі ўдзяляць больш часу на самападрыхтоўку, а яшчэ больш, як кажуць, расхаладзіліся. Таму ў будучым трэба прадумаць стройную сістэму кантролю за самападрыхтоўкай студэнтаў, аказання ім своечасовых кансультацый па найбольш складаных раздзелах вывучаемых дысцыплін.

Паказчыкі паспяховасці за зімовую сесію павінны стаць прадметам глыбокага аналізу і ўсебаковага абмеркавання на пасяджэннях кафедр, саветаў факультэтаў. Намі прыведзены толькі агульныя лічбы. Трэба ж прааналізаваць іх па кожнай дысцыпліне. Ёсць нямала прадметаў, па якіх атрымалі нездавальняючыя адзнакі палавіна, а то і больш студэнтаў. Гэта не можа не трывожыць. Неабходна з усёй аб'ектыўнасцю высветліць прычыны такога становішча.

Амаль на ўсіх факультэтах ёсць студэнты, якія актыўна ўдзельнічаюць у розных культурна-масавых мерапрыемствах і, спасылаючыся на гэта, адстаюць у вучобе. Ад такіх «актывістаў» трэба пазбаўляцца. Галоўны абавязак кожнага студэнта — паспяховая вучоба. Толькі яе можна спалучаць з актыўным удзелам у грамадскім жыцці.

Перабудова вышэйшай школы ставіць перад студэнтамі строгія ўмовы: абібокам, бестурботным юнакам і дзяўчатам не месца за студэнцкай партай. З гэтага трэба кожнаму зрабіць адпаведныя вывады.

З ГІСТОРЫІ МАТЭМАТЫКІ

ЦІКАВАЯ ВА ЎСЕ ЧАСЫ

Даўным-даўно, калі першы рускі цар яшчэ не быў царом, а заснавальнік кнігадрукавання ў Расіі і на Украіне быў ва ўзросце цяперашніх аспірантаў, паміж першымі ў гісторыі чалавецтва антываеннымі трактатамі «Скарга свету» Эразма Ратэрдамскага і «Баявая кніжка свету» Себасцьяна Франка, пасярэдзіне паміж заканчэннем першага кругасветнага падарожжа і нараджэннем Дж. Бруна, у Італіі адбыўся славуты матэматычны турнір. На рубяжы Сярэдніх вякоў і Адраджэння паядынкі па рашэнню задач наогул былі вельмі распаўсюджаны. Але паядынак паміж Антоніа Марыо Фіорэ і Нікала Тарталья вядомы ў гісторыі сваім захапляючым сюжэтам і выдатным матэматычным дасягненнем.

Пачалася гэта гісторыя з таго, што прафесар матэматыкі ў Балоні Сцыпіён дэль Феро вынайшаў спосаб рашаць некаторыя ўраўненні трэцяй ступені і перадаміў яго свайму зяцю Анібалу дэла Наве і вучню Фіорэ. Апошні вырашыў пасля смерці настаўніка з дапамогай даверанай яму тайны стаць непераможным у паядынках і выклікаў Тарталью на спаборніцтва. Той быў вопытным байцом і спадзяваўся лёгка перамагчы Фіорэ. Яго не напалохала і тое, што ўсе 30 задач Фіорэ ўтрымлівалі ўраўненні трэцяй ступені. А ў той час лічылася, што такія ўраўненні нельга рашыць з дапамогай агульнай формулы. Калі ўжо амаль мінула 50 дзён, пасля якіх неабходна было здаць рашэнні натарыусу, да Тартальі дайшлі чуткі, што Фіорэ валодае таямнічым спосабам рашэння гэтых ураўненняў. Па правілах, таму, хто пацярпеў паражэнне, трэба было частаваць парадным абедам столькі сяброў пераможцы, колькі задач той рашыў. Гэта перспектыва не радавала Тарталью. Ён прыклаў тытанічныя намаганні і за восем дзён да назначанага тэрміну, які заканчваўся 12 лютага, знайшоў жаданы спосаб. За дзве гадзіны Тарталья рашыў усе задачы. Яго праціўнік — ніводнай.

Праз чатыры гады, пасля шматразовых угавораванняў Тарталья раскрыў сакрэт свайго метада Джэралама Кардана. А яшчэ праз шэсць гадоў — у 1545 годзе Кардана апублікаваў яго ў сваёй кнізе «Вялікае мастацтва». З'яўленне гэтай кнігі азначала, што праз тысячу гадоў пасля занепаду антычнай матэматыкі і пасля трох вякоў вучнёўства еўрапейскія матэматыкі змаглі атрымаць вынікі, якіх не ведалі ні матэматыкі Старажытнай Грэцыі, ні матэматыкі Усходу.

Гэты расказ аб здзіўляючых і даўніх падзеях выкліканы не толькі гадавінай знамянальнага паядынку. Прычына таксама і ў тым, што на тых жа ідэях і прынцыпах заснаваны і турніры, якія праводзяцца зараз на матэматычным факультэце ГДУ. Праўда, саперанікі абменьваюцца трыма, а не трыццацю задачамі. І для іх рашэння адводзіцца 50 мінут, а не 50 дзён, а ў якасці натарыусаў выступаюць студэнты-старшакурснікі. Акрамя таго, спаборніцтва паміж групамі ўключае традыцыйную алімпіяду для прадстаўнікоў груп, якую рыхтуюць выкладчыкі, конкурс капітанаў, размінку. Замест парадных абедаў галоўным прызам з'яўляецца пераходны кубак. Зараз ім валодае група М-13. Чаго пакуль што няма ў цяперашніх турнірах, дык гэта буйных матэматычных адкрыццяў. Затое ёсць прыемныя і абнадзейваючыя супадзенні. Першы турнір, які адбыўся на матэматычным факультэце ГДУ ў 1977 годзе, быў прысвечаны звычайным дыферэнцыяльным ураўненням. Лепшага выніку тады дабіўся другакурснік Яўген Барабанаў. Цяпер ён — навуковы супрацоўнік Інстытута матэматыкі АН БССР, кандыдат навук як раз па звычайных дыферэнцыяльных ураўненнях...

У. ЕРМАКОЎ,
дацэнт кафедры матэматычнага аналізу.

Прафарыентацыя

РАЗНАСТАЙНЫМІ ФОРМАМІ

Усе выкладчыкі кафедры фізіялогіі чалавека і жывёлін, якую ўзначальвае дацэнт А. І. Кіеня, а таксама студэнты старэйшых курсаў біяфака вядуць заняткі ў гуртку «Юны фізіёлаг». Займаюцца ў ім вучні 8—10 класаў сярэдніх школ. Для іх чытаюцца лекцыі, праводзяцца лабараторна-практычныя заняткі па розных раздзелах анатоміі і фізіялогіі чалавека і жывёлін. Школьнікі вывучаюць састаў і функцыі крыві, вызначаюць у ёй колькасць эрытрацытаў, лейкацытаў, гемаглабіну, рыхтуюць нярвова-мышачныя прэпараты і вызначаюць парог узбуджальнасці, набываюць навыкі вымярэння артэрыяльнага ціску, запісу і аналізу электракардыяграм у чалавека, а таксама вызначэння ўзроўню радыёактыўнага фону і радыёактыўнага забруджвання біялагічнага аб'екта. Гэта далёка няпоўны пералік тых тэарэтычных пытанняў і практычных заданняў, якія ўваходзяць у праграму заняткаў гуртка.

Вывучэнне гэтай праграмы пашырае кругагляд вучняў, узбагачае іх глыбокімі ведамі па біялогіі, дае навыкі самастойнай даследчай работы. Акрамя лекцый і лабараторных заняткаў удзельнікам гуртка прапануецца яшчэ адна форма навучання — паказ вучэбных кінафільмаў па пэўных раздзелах фізіялогіі чалавека і жывёлін: «Рух — гэта жыццё», «Сэрца», «Голас крыві» і інш.

Удзельнікі нашага гуртка з цікавасцю выконваюць работы, звязаныя з набыццём практычных навыкаў, засваеннем матэрыялу, які выходзіць за межы школьнага падручніка.

Гуртох прыносіць вялікую карысць не толькі школьнікам, але і самім студэнтам-старшакурснікам, якія вядуць у ім заняткі. Яны набываюць пэўныя педагагічныя навыкі.

І. СЯРОГАЎ,
кіраўнік гуртка «Юны фізіёлаг», дацэнт.

АБМЕРКАВАЛІ ВЫНАХОДНІКІ І РАЦЫЯНАЛІЗАТАРЫ

На мінулым тыдні ва універсітэце адбыўся справаздачна-выбарны сход пярвічнай арганізацыі УТВР. Са справаздачным дакладам выступіў старшыня яе праўлення с. н. с. праблемнай навукова-даследчай лабараторыі А. І. Кузаўкоў. Удзельнікі сходу ўсебакова абмеркавалі вынікі вынаходніцкай і рацыяналізатарскай работы ва універсітэце, вызначылі шляхі яе актывізацыі, хутчэйшага ўкаранення вынаходніцтваў, рацпрапаноў у вытворчасць.

Выбраны новы састаў праўлення універсітэцкай арганізацыі УТВР. Яго старшынёй зноў абраны А. І. Кузаўкоў.

Юбілеі

ЖЫЦЦЁ, АДДАДЗЕНАЕ НАВУЦЫ

Грамадскасць нашай краіны адзначае 90-гадовы юбілей Ганны Міхайлаўны Панкратавай. З яе імем цесна звязана станаўленне савецкай гістарычнай навукі. Яна была акадэмікам АН СССР, АН БССР, АПН РСФСР, Венгерскай АН, членам-карэспандэнтам Германскай і Румынскай АН, заслужаным дзеячом навукі РСФСР і Казахскай ССР.

Ганна Міхайлаўна з сям'і рабочага. Яе шлях у навуку быў нялёгкім. «Акрамя цяжкай чарады галодных і стамляльных гадоў, нічога не захавалася ў маёй памяці ад майго безрадаснага дзяцінства», — успамінала ў адным са сваіх пісьмаў Панкратава. Але прага да ведаў дапамагала пераадолець ёй усе цяжкасці.

Г. М. Панкратава актыўна ўдзельнічала ў барацьбе за станаўленне Савецкай улады і ў абароне заваёў Вялікага Кастрычніка. З 1919 года яна — член партыі бальшавікоў. У гады грамадзянскай вайны — удзельніца падпольнай і партызанскай барацьбы.

Па заканчэнні ў 1925 годзе Інстытута чырвонай прафесуры Г. М. Панкратава выкладала ў Акадэміі камуністычнага выхавання імя Н. К. Крупскай, камвузе імя Я. М. Свярдлова, Ваенна-палітычнай Акадэміі ў Ленінградзе, узначальвала кафедру гісторыі СССР у Маскоўскім і Саратаўскім універсітэтах, Маскоўскім дзяржаўным педінстытуце імя У. І. Леніна, Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС, была загадчыцай сектара і намеснікам дырэктара Інстытута гісторыі АН СССР, членам рэдкалегіі часопіса «Историк-марксист» і «Борьба классов», а з 1953 па 1957 год — галоўным рэдактарам часопіса «Вопросы истории».

Каля 200 кніг, вучэбных дапаможнікаў, брашур выйшла з-пад пяра вучонай. Толькі рэвалюцыі 1905—1907 гадоў ёй прысвечана больш 40 работ. Галоўны напрамак даследаванняў Ганны Міхайлаўны — гісторыя расійскага пралетарыяту. Асабліва варта адзначыць такія яе манаграфіі, як «Фабзаўкомы і прафсаюзы ў рэвалюцыі 1917 года», «Пецярбургскі Саюз барацьбы за вызваленне рабочага класа», «Фарміраванне пралетарыяту Расіі (XVII—XVIII ст. ст.)» і інш.

Г. М. Панкратава прымала актыўны ўдзел у падрыхтоўцы чатырохтомнага выдання дакументаў «Рабочы рух у Расіі ў XIX стагоддзі», займалася даследаваннем гісторыі заходне-еўрапейскага пралетарыяту, у прыватнасці, гісторыі фабзаўкомаў і прафсаюзаў Германіі, Італіі і Францыі. За ўдзел у стварэнні «Гісторыі дыпламатыі» яна была ўдастоена Дзяржаўнай прэміі СССР (1946 г.)

Г. М. Панкратава — галоўны рэдактар падручніка па гісторыі СССР для сярэдняй школы, па якому вучылася не адно пакаленне савецкіх школьнікаў. Яна дастойна прадстаўляла савецкую навуку на міжнародных кангрэсах гісторыкаў, была выбрана членам бюро міжнароднага камітэта гісторыкаў, узначальвала нацыянальны камітэт гісторыкаў СССР. На XIX і XX з'ездах партыі Г. М. Панкратава выбіралася членам ЦК КПСС.

У 1954 годзе студэнты і выкладчыкі Гомельскага дзяржаўнага педінстытута імя В. П. Чкалава вылучылі Ганну Міхайлаўну Панкратаву кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР чацвёртага склікання. Сустрэча з ёй як з кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага органа Савецкай улады засталася памятнай на ўсё жыццё. Высокую ацэнку яе грамадскай дзейнасці даў выступіўшы на сходзе адзін з яе вучняў, у той час сакратар партарганізацыі педінстытута І. А. Ільіных.

Працоўныя Гомеля аднадушна падтрымалі кандыдатуру Ганны Міхайлаўны, і яна была выбрана дэпутатам Вярхоўнага Савета, да апошняга дня свайго жыцця выконвала абавязкі члена Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР. Увесь час яна падтрымлівала сувязі са сваімі выбаршчыкамі, удзяляла шмат увагі выкладчыкам гістарычных кафедр педінстытута, іх навуковаму росту.

Навуковыя працы Г. М. Панкратавай і цяпер уваходзяць у залаты фонд савецкай гістарычнай навукі, дапамагаюць падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў-гісторыкаў.

Г. ЕЎДАКІМЕНКА,
дацэнт кафедры гісторыі СССР і БССР.

Для старшакласнікаў горада

ШКОЛА «КАМП'ЮТЭР»

Гомельскі дзяржаўны універсітэт і гарадскі аддзел народнай асветы аб'яўляюць набор вучняў 9-х класаў у школу «Камп'ютэр».

Заняткі ў школе будуць садзейнічаць замацаванню і пашырэнню ведаў, уменняў і навыкаў, атрыманых школьнікамі пры вывучэнні курса «Асновы інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі». Вялікая ўвага ў працэсе вучобы будзе ўдзяляцца ўдасканальванню навыкаў работы з ЭВМ, умацаванню міжпрадметных сувязей, фарміраванню вопыту па рашэнню з дапамогай ЭВМ вучэбных і навуковых задач з розных галін народнай гаспадаркі.

Выпускнікам школы, якія паспяхова выканаюць праграму, выдаецца пасведчанне, якое будзе ўлічвацца як прафарыентацыйная падрыхтоўка пры паступленні ва універсітэт.

Школа пачынае работу з 21 лютага бягучага года. Працягласць навучання — 1,5 года.

Заняткі будуць праходзіць кожны тыдзень у аўдыторыях універсітэта (матэматычны факультэт). Лекцыі будуць чытацца патоку навучэнцаў, практычныя заняткі — праводзіцца з групамі па 14 чалавек, лабараторныя — з падгрупамі па 7 чалавек. Камп'ютэрнай пісьменнасці навучэнцаў будуць вучыць выкладчыкі кафедры вылічальнай матэматыкі і праграміравання, а таксама спецыялісты вылічальнага цэнтра універсітэта.

Вучэбна-тэматычны план школы прадугледжвае чытанне лекцый, правядзенне практычных заняткаў, выкананне лабараторных работ па гісторыі развіцця вылічальнай тэхнікі, яе перспектывах, устройству і прынцыпах работы ЭВМ, па прыкладному і праграмнаму забеспячэнню ЭВМ, алгарытмах, алгарытмічнай мове, мове праграміравання БЭЙСІК, а таксама складанне навучаюча-кантралюючых праграм па матэматыцы, фізіцы, хіміі і інш.

У канцы кожнага семестра (а іх тры), навучэнцы будуць пісаць выпускныя работы, пасля заканчэння ўсёй вучобы — здаваць экзамен.

Заявы можна падаваць на кафедру вылічальнай матэматыкі і праграміравання ГДУ (корпус № 2, аўд. 3—10, вул. Кірава, 119).

СПОРТ

НА ФІНІШЫ—СПАРТАКІЯДА «ЗДАРОЎЕ»

Пры масавым удзеле выкладчыкаў і супрацоўнікаў сёлета праходзіць спартакіяда «Здароўе». Адкрылі яе шахматысты. На ўсіх дошках ішла ўпартая барацьба за перамогу. У турніры было шмат сюрпрызаў. Адзін з іх — паспяховае выступленне каманды геалагічнага факультэта. Яна заняла другое месца. Пераможцамі ж сталі фізікі. Слабей звычайнага выступілі матэматыкі. На гэты раз яны занялі трэці радок у турнірнай табліцы. Наступныя месцы дасталіся адпаведна камандам біялагічнага і гісторыка-філалагічнага факультэтаў. Па незразумелых прычынах у спаборніцтвах не прыняла ўдзел моцная каманда эканомфака, якая неаднаразова станавілася прызёрам спартакіяды.

У індывідуальным заліку мацнейшым сярод шахматыстаў стаў кандыдат у майстры спорту В. Караткевіч з матэматычнага факультэта. На другім месцы Л. Габаеў з геафака, на трэцім — А. Штыгашаў з фізічнага факультэта.

На турніры валейбалістаў мацнейшай аказалася каманда эканамічнага факультэта. Наступныя месцы занялі адпаведна геалагічны, фізічны, матэматычны, біялагічны, гісторыка-філалагічны факультэты і факультэт фізвыхавання.

Шэсць калектываў прынялі ўдзел у спаборніцтвах па настольнаму тэнісу. Перамагла каманда геалагічнага факультэта. Другі радок у турнірнай табліцы занялі тэнісісты эканомфака. Трэцяе прызавое месца дасталася матэматыкам. Чацвёртай была каманда факультэта фізвыхавання, пятай — фізічнага факультэта, шостай — кафедр грамадскіх навук.

У індывідуальным заліку пераможцам стаў В. Ракаў з эканамічнага факультэта, на другім месцы — В. Хайчак з геафака, на трэцім — М. Кульбакоў з факультэта фізвыхавання.

Самымі прадстаўнічымі з'явіліся спаборніцтвы па стралковаму спорту. У іх прынялі ўдзел 132 выкладчыкі і супрацоўнікі дзевяці каманд. Найбольш паспяхова выступілі стралкі фізічнага факультэта. Яны значна апярэдзілі ўсіх сваіх сапернікаў. У гэтым вялікая заслуга Ю. Крылова і М. Салаўя, якія ў індывідуальным заліку занялі адпаведна першае і другое месцы. Па колькасці выбітых ачкоў другое месца заняла каманда эканамічнага факультэта, трэцяе — геалагічнага. Наступныя радкі ў турнірнай табліцы занялі адпаведна стралкі матфака, кафедр грамадскіх навук, біяфака, гістфіла, упраўлення і АГЧ, факультэта фізвыхавання.

У індывідуальным заліку трэцім прызёрам у спаборніцтве стралкоў стаў асістэнт кафедры палітэканоміі Л. Перцавой.

Пры добрых умовах надвор'я праходзілі спаборніцтвы лыжнікаў. Па суме паказанага часу на дыстанцыях лепшы вынік у каманды гісторыка-філалагічнага факультэта. Наступныя месцы занялі адпаведна лыжнікі фізічнага, геалагічнага, эканамічнага факультэтаў, факультэта фізвыхавання, матфака і агульнауніверсітэцкіх кафедр.

Дваццаць восем чалавек памераліся сіламі на блакітных дарожках у басейне. У сваіх узроставых групах лепшы вынік паказалі А. Малахава з біяфака, Т. Баброва і Г. Сербін з геафака, А. Кармазін з матэматычнага факультэта. У агульным заліку першынство заваявала каманда матэматыкаў. На наступных месцах адпаведна плыўцы геалагічнага, фізічнага, эканамічнага і біялагічнага факультэтаў.

З вялікай цікавасцю па праграме спартакіяды праходзіў турнір па міні-футболу. Яго пераможцам стала каманда матфака (на здымку). У прызавую тройку ўвайшлі таксама біёлагі і фізікі. На чацвёртым месцы каманда геафака, пятым — гістфіла.

Лепшым іграком футбольнага турніра прызнаны в. а. дэкана матэматычнага факультэта М. Селькін, мацнейшым бамбардзірам — загадчык кафедры алгебры і геаметрыі У. Семянчук.

На спартакіядзе засталося правесці толькі спаборніцтвы па рыбнай лоўлі. Аднак ужо можна падвесці некаторыя яе вынікі. Пакуль што наперадзе ідуць каманды фізічнага і геалагічнага факультэтаў, якія выступілі ва ўсіх відах праграмы. Праўда, фізікі двойчы былі пераможцамі — у спаборніцтвах па шахматах і на агнявых рубяжы, а геолагі — толькі ў гульнях з ракеткай. На трэцім месцы матэматыкі, якія таксама прынялі ўдзел у сямі відах спартакіяды.

На высокае месца рэальна маглі б прэтэндаваць і эканамісты. Аднак каманды гэтага факультэта выступілі толькі ў пяці відах.

Папроку заслугоўвае факультэт фізвыхавання (Б. М. Зайцаў). Яго каманды прынялі ўдзел толькі ў спаборніцтвах па валейболу, лыжнаму спорту і настольнаму тэнісу і не занялі ніводнага прызавога месца. Дрэнны прыклад паказалі выкладчыкі факультэта, на якім рыхтуюць спецыялістаў фізічнага выхавання.

Калі ж гаварыць у цэлым аб выніках спартакіяды, дык хочацца яшчэ раз зазначыць: у бягучым навучальным годзе, як ніколі раней, яна прайшла арганізавана і з шырокім удзелам аматараў спорту.

А. ГРЫШАЧКІН,
галоўны суддзя спартакіяды «Здароўе».

ТРАДЫЦЫЙНЫ ТУРНІР

З 1963 года праводзіцца турнір па ручному мячу сярод мужчынскіх і жаночых студэнцкіх каманд універсітэтаў Прыбалтыкі. У дзесяты раз сёлета прыняла ўдзел у ім жаночая каманда ГДУ (трэнер В. Крукоўскі).

Спаборніцтвы праходзілі ў спартыўнай зале Тартускага універсітэта. Сярод жанчын яўным лідэрам была каманда «Эгле» з Вільнюса. Яна выступае ў вышэйшай лізе розыгрыша першынства краіны па гандболу і займае адно з вядучых месц. Усе спартсменкі гэтай каманды носяць ганаровае званне «Майстар спорту СССР». Яны і сталі пераможцамі турніру.

Нашай камандзе дасталося другое месца. На першую гульню яна з'явіліся адразу ж пасля дарогі і ўступіла гандбалісткам Вільнюса з лікам 34:19. У астатніх двух сустрэчах гамяльчанкі дабіліся пераканаўчых перамог: над рыжанкамі з лікам 33:19, спартсменкамі Тарту — 34:21.

Лепшымі ў нашай камандзе былі прызнаны асістэнт кафедры фізічнага выхавання варатар Ірына Самаэванава і студэнтка матэматычнага факультэта, разыгрываючая Наталля Клімовіч.

У мужчынскім турніры гонар Гомеля абаранялa каманда політэхнічнага інстытута. З адной перамогай над сапернікамі з Вільнюса яна заняла трэцяе месца.

Б. ВАЛОДЗІН.

ПЛЫЎЦЫ ЗДАЮЦЬ ПАЗІЦЫІ

У Магілёве праведзена спартакіяда студэнтаў рэспублікі па плаванню. Найбольшага поспеху на гэтых спаборніцтвах дасягнула Ірына Шаўчуркіна. Яна заваявала дзве вышэйшыя ўзнагароды на дыстанцыях 100 і 200 м брасам і атрымала сярэбраны медаль у камбінавай эстафеце.

Нядрэнна выступіла і першакурсніца факультэта фізічнага выхавання Таццяна Банадысева. Яна стала трэцім прызёрам спаборніцтваў на дыстанцыі 100 м на спіне.

Адначасова трэба сказаць, што значна знізіла свае вынікі трэцякурсніца Вольга Вярэмка. У недалёкім мінулым яна была нязменным прызёрам розных спаборніцтваў. На гэты ж раз не здолела вызначыцца.

Сярод мужчын найбольшыя надзеі ўскладаліся на студэнта 3-га курса факультэта фізвыхавання Сяргея Якушава. Аднак яны не здзейсніліся. Нядбайныя адносіны да трэніровак не дазволілі Сяргею з найлепшага боку праявіць сябе ў гэтых адказных спаборніцтвах.

На жаль, зусім бездапаможнымі, з поўнай адсутнасцю спартыўнага гонару аказаліся на блакітных дарожках басейна нашы плыўцы Ігар Торапаў і Алена Саўчыц. У выніку каманда універсітэта ў агульным заліку значна адстала ад прызёраў спартакіяды. Для больш паспяховага выступлення ў будучым як, асабліва мужчынскую палавіну, неабходна ўкамплектаваць больш стараннымі і перспектыўнымі плыўцамі.

Б. ГІЛЬ,
трэнер каманды па плаванню.

НА КНІЖНАЙ ПАЛІЦЫ

СТУДЭНТАМ—ФІЛОЛАГАМ

ШАМЯКІН І. **Карэнні і галіны.** Партрэты настаўнікаў, сяброў, бацькоў, штрыхі аўтапартрэта. — Мн.: Мастацкая літаратура, 1986.

Кнігу народнага пісьменніка Беларусі склалі тры раздзелы: першы — самы вялікі па аб'ёму — артыкулы пра творчасць класікаў і сучасных пісьменнікаў Л. Талстога, М. Шолахава, Я. Коласа, К. Крапівы, А. Ганчара, У. Карпава, другі — літаратурныя партрэты, з трэці — выбранае в дзённікаў апошніх гадоў.

КРАСНЕЙ В. П., ШАКУН Л. М. **Практыкум па гісторыі беларускай літаратурнай мовы.** — Мн.: Універсітэцкае, 1986.

Напісаны ў адпаведнасці з праграмай курса і служыць больш паглыбленаму вывучэнню гісторыі беларускай літаратурнай мовы.

ЦІШЧАНКА І. К. **Да народных вытокаў:** збіранне і вывучэнне беларускага фальклору ў 50—60-я гады XIXст. — Мн.: Навука і тэхніка, 1986.

У кнізе разглядаецца беларуская фальклорыстыка сярэдзіны XIX ст. Апрача шматлікіх літаратурных крыніц аўтар выкарыстаў каштоўныя архіўныя матэрыялы, што дазволіла паказаць складаны перыяд у грамадскім, палітычным і культурным жыцці Беларусі.

СЯМЕНАВА А. **Слова сапраўднага лад:** літаратурныя эцюды. — Мн.: Мастацкая літаратура, 1986.

Сённяшні дзень беларускай літаратуры, праблемы ўзаемаадносін часу і мастацкага пошуку разглядаюцца крытыкам на канкрэтным матэрыяле творчасці беларускіх пісьменнікаў розных пакаленняў.

Зарубежная литература XX ст., 1917—1945. Хрэстаматыя. Вучэбны дапаможнік студэнтам па спецыяльнасці «Руская мова і літаратура». — М.: Просвещение, 1986.

У кнігу ўключаны творы пісьменнікаў розных напрамкаў.

Зарубежная литература XX ст., 1945—1980. Хрэстаматыя. Вучэбны дапаможнік для студэнтаў па спецыяльнасці «Руская мова і літаратура».

У кнізе прадстаўлены розныя напрамкі сусветнай літаратуры 1945—1980 гг. Публікуюцца вершы, урыўкі празаічных твораў, драматургіі, крытыкі выдатных мастакоў слова Францыі, Іспаніі, Італіі, Англіі і інш.

К. ДЗЯКАВА,
прадавец кніжнага магазіна № 19.

ГЛЯДЗІЦЕ У КІНАТЭАТРЫ «СПАРТАК»

16—17, 20—21 **«Журботная нячуласць»** — 21-20; 16—17 **«Новыя амазонкі»** — 11-30, 13-30, 16, 17-50, 19-40; 18—19 **«Фараон» (2 серыі)** —11-10, 14-30, 17-50, 21; 20—21 **«Капітан «Пілігрыма»** — 9-45, 11-30, 16, 17-50, 19-40; 20 **«Чужыя тут не ходзяць»** — 14; 21 **«Шакці» (2 серыі)** — 11-10, 13-30, 16, 18-30, 21.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

АЗ 14045

«Гомельскій университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 57-16-52.

Заказ 132.